

Türkiye Pamuk İthalatının Görünümü

Fatih Doğan

Akdeniz İhracatçı Birlikleri

Tekstil ve Hammaddeleri Yön.Kur.Bşk.Yrd.

Arkadaşlar,

3. Ulusal Pamuk Zirvesi'nin ana teması "Pamuğun Türkiye için Önemi" olup Dünya ve Türkiye Pamuk Piyasaları başlıklı bu oturumda bana düşen görev, Türkiye pamuk ithalatının görünümünü paylaşmaktır. Ayrıca, Çin ve Hindistan ile ilgili genel bilgilendirme yapılacaktır.

Konuya, öncelikle dünya üretim tüketim rakamlarını irdelerek başlamak isterdim ama Murat Yazıcı kardeşimiz bu konuda zaten bir vurgulama yapacak. Tekrar bilgilerle zihin işgalinin israf olacağını düşünüyorum. Sadece içinde bulunduğumuz 2013/14 sezonunun genel istatistiklerini paylaşmak istiyorum:

Başlangıç Stoğu	: 19,4 milyon ton
Üretim	: 25,4 milyon ton
Tüketim	: 23,8 milyon ton
Devir Stoğu	: 21,0 milyon ton

Dünya pamuk üretiminin, tüketimin üzerinde gerçekleşmesi nedeniyle dünya devir stoklarının mevcut sezon sonu itibariyle takriben 1,6 milyon ton artacağı görülse de, bu devir stoğunun yaklaşık 12,5 milyon tonu Çin'e ait olup, bunun da çok önemli bir bölümünün Çin Devleti'nin ulusal rezervlerinde bulunduğu altını önemle çizmeliyiz.

Daha önceki yıllarda küçük miktar ekstra uzun elyaf ithalatları olsa da Türkiye, 1990'lı yıllarda ithalatla tanışmış; 1992/93 sezonundan itibaren ise net ithalatçı konumuna gelmiştir. Son 14 sezona ait ithalat rakamları ile ilgili tablo şu şekildedir:

Sezon	İthalat (1000 ton)
2000/01	381
2001/02	624
2002/03	493
2003/04	516
2004/05	743
2005/06	740
2006/07	877
2007/08	711

2008/09	635
2009/10	956
2010/11	729
2011/12	518
2012/13	803
2013/14	893 (tahmini)

Söz konusu yıllar itibariyle tüketim kapasiteleri ise 1,25-1,5 milyon ton arasında değişiklik göstermiştir. Türk iplikçisinin, bu ithalat rakamlarına ulaşırken kaynak olarak kullandığı ülkeler sırasıyla şu şekildedir:

- 1- ABD
- 2- Yunanistan
- 3- Orta Asya (özellikle Türkmenistan)
- 4- Hindistan
- 5- Brezilya
- 6- Suriye
- 7- Diğerleri (Afrika, Avustralya, İspanya, Mısır, Arjantin, vb ...)

Özellikle bu sene Türkiye, Amerikan pamuğu ithalatında Çin'i geçerek ilk sırayı almış durumdadır. Daha önceki yıllarda genellikle ikinci sırayı almakta birlikte bazen bu dereceyi Bangladeş'e kaptırdığı da olmuştur.

Eylül 2013'de başlayan mevcut sezonda, şu ana kadar yapılan takribi 400.000 ton ithalatta, Yunanistan 125.000 ton ile ilk sırayı, ABD ise 124.000 ton ile ikinci sırayı alsa da, Yunanistan'dan artık ilave bir miktar gelmesi beklenmemektedir. ABD'den, şu ana kadar yapılan 423.000 tonluk ithalat bağlantısı (gelen 124.000 ton, yolda olan 101.000 ton, yüklenecek olan 198.000 ton) bu ülkeyi yine lider konumda tutacaktır. Diğer önemli ithalat kaynaklarımız ise 100.000 ton ile Orta Asya ülkeleri, 23.000 ton ile Suriye ve 15.000 ton ile Brezilya olarak sıralanmaktadır.

Mevcut sezon içerisinde Ağustos 2014 sonuna kadar Türkiye'nin yapacağı ithalatın dağılımını irdelemek adına kaynak ülkeleri incelemek gerekirse görünüm şu şekildedir. Yunanistan'da takriben 20.000 ton kadar bir stok kaldığı düşünülmektedir. ABD'de ise 400.000-500.000 ton arası bir kaynak kaldığı sanılmaktadır ki, bunun yarısı Çinli iplikçilerin en çok sevdiği SM 1.3/32-1.1/8 kalitesinde olup Çin, bu kalitenin ithalatını büyük oranda mahsulü Nisan ayında çıkmakta olan Avustralya'dan yapmaktadır. Çin'e pazarlanmaya çalışılan bu kalite için Çin'in tercihi merak konusu olacaktır. ABD'deki stoğun geri kalanı da düzgün kalitelerden oluşmamaktadır. Diğer önemli kaynağımız Türkmenistan'da ise 70.000 ton 2010/11 mahsulü, 80.000 ton 2011/12 mahsulü ve 350.000 tonluk mevcut mahsulden kalan 250.000 ton olmak üzere takriben 400.000 tonluk bir özel havuz mevcuttur.

Biraz da dünyanın en büyük üretici, tüketici ve ithalatçı ülkesi konumunda olan ve politikalarıyla pamuk piyasasına yön veren Çin'in durumunu ele alalım. Bu sezon Çin'e baktığımızda pamukla ilgili

talebin genellikle neredeyse günlük ihtiyaçları karşılayacak şekilde yavaş bir seyir izlediğini, fiyatlar artma eğilimine girdikçe pamuk talebinin azalmaya başladığını, % 40 gümrük vergisi + % 13 KDV nedeniyle Çinliler için ithalatın cazip olmaktan uzaklaştığını görmekteyiz.

Ulusal rezervden pamuk satışı 28 Kasım 2013 itibariyle başlamış, ihale yoluyla yapılan satışlarda baz fiyat 18.000 yuan/ton olarak belirlenmiş, satışların 31 Ağustos 2014 tarihine kadar devam etmesi öngörülmüştür. Çinli iplikçilerin, günlük olarak ihale yolu ile yapılmakta olan bu satışlara isteksiz davrandığı ve bu nedenle ulusal rezervin Aralık 2013 sonu itibariyle 11,9 milyon tona çıktığı gözlenmiştir. 28 Kasım-31 Aralık 2013 tarihleri arasında toplam 257.316 ton satılmış olup tamamı 2011/12 mahsulüdür. Dünya Ticaret Örgütü'ne verilen yıllık 894.000 tonluk ithalat kotası dışındaki ilave kotalar 1/3 oranında kamuya ait firmalara, kalan 2/3'lük miktar ise performans kriterlerine bağlı olarak 50.000 iğden fazla kapasitesi olan firmalara dağıtılmaktadır.

Çin Komünist Partisi'nin 9-12 Kasım 2013 tarihleri arasında yapılan 18. Genel Kurulunun 3. Oturumunda alınan kararların 8. maddesinde "tarımsal ürünlerin fiyat oluşum mekanizmalarının ve serbest piyasanın rolünün iyileştirilmesinin gereğine" işaret edilmektedir. Henüz netleşmiş bir politika olmamasına rağmen üreticilerin doğrudan desteklenmesi politikalarına dönüş gündemdedir ve uygulamanın Sincan eyaletinden başlaması söz konusudur.

Çin'de 2014/15 sezonu için pamuk ekimi konusunda belirsizlik bulunmaktadır. Kısa adı BCO olan Beijing Cotton Outlook adlı kuruluşun üreticiler ile yaptığı en son anket sonuçlarına göre Sincan'da önemli bir değişiklik beklenmemekle birlikte, "Çin için öncelik pamuk değil gıdadır" politikası ile üreticilerin buğday ve mısır ekimine yönlendirildiği görülmektedir. Pamuk ekiminin bundan sonra daha çok piyasa koşullarına göre dengeleneceği ve pamuk ekim alanlarında genişlemenin çok sınırlı kalacağı anlaşılmaktadır. 2014 yılının ekonomik hedeflerinin ele alınacağı Ulusal Halk Kongresi, Mart 2014'de toplanacaktır. Üreticilere doğrudan sübvansiyon konusu bu kongrede açıklığa kavuşmuş olacaktır.

Çin'e ilave olarak, son yıllarda artan üretimi ve dünya pamuk ticaretinde türbülanslara neden olan ihracat düzenlemeleri ile adından söz ettiren Hindistan'a değinmek istiyorum. Son yıllarda kota ve vergi uygulamaları ile pamuk ihracatına darbe vuran bu ülkede yaşanan gelişmelere bir zamanlar ülkemizde de şahit olmuşuk. Son 10 yıl içerisinde, Hindistan'ın pamuk üretiminin 2,5 kat, tüketiminin ise 2 kat arttığı özellikle belirtilmelidir. (Sırasıyla 6,2 milyon ton, 5 milyon ton) Son dönemde bu ülkede yaşanan en önemli gelişme, Hindistan Maliye Bakanlığı'nın, pamuk ve pamuk ipliği için pazarlama ve navlun desteği altında verdiği ihracat teşviğine son vermesidir.

Hindistan'da bu sezon pamuk üretiminin 6,2 milyon ton civarında olması Türkiye için önemli bir şans olmuş ve takriben 70.000 ton civarında bir bağlantı yapılmış ve yüklemeleri Ocak/Şubat 2014 ağırlıklı olan bu pamuklar, dahili Türk pamuğu fiyatlarından daha cazip fiyatlarla 185-195 cent/kg aralığında kontrata bağlanmıştır. Görünürde ABD'den sonra ikinci büyük ihracatçı konumuna gelen bu ülkenin çırçırılama sistemi neredeyse % 100 rollergin olup, bizim yerli pamuk üretim sistemi ile büyük benzerlikler taşımaktadır.

Maalesef geçen ay gelen pamukların ithalatı esnasında, Zirai Karantina Müdürlüklerinde yapılan kontrollerde, içinde bütün halinde iide rastlanan Hindistan meneili bazı pamuklar için (ki bu durum rollergin ışırlama sisteminde oldukça normaldir) mevcut yönetmelik hükümleri uyarınca pembe kurt larvası taşıyabilir endişesi ile mahrecine iade kararı alınmıştır. Bu durum Hindistan'da büyük panik yaratmış ve yüklenmeyen pamukların yüklemesi durdurulmuştur. Ayrıca satıcıların önemli bir kısmı da Hint pamuğu tekliflerini kaldırmıştır.

Bu konuda sektör olarak yetkililerle yaptığımız görüşmeler neticesinde, konuyu ele almak üzere bir komisyon kurulması yönünde mutabakata varılmış ve T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüėü, 12 Mart'da komisyonu toplantıya ağırmıtır. Umarız sorun, sektörün ve Bakanlığın uyum içinde çabaları ile vuzuha kavuturulacaktır.

Son olarak dünyanın önemli pamuk tüketicisi ülkelerini sıralamak istiyorum:

1- Çin	: 8 milyon ton
2- Hindistan	: 5 milyon ton
3- Pakistan	: 2,4 milyon ton
4- Türkiye	: 1,5 milyon ton
5- Brezilya	: 0,9 milyon ton
6- Bangladeş	: 0,85 milyon ton
7- ABD	: 0,8 milyon ton

Saygılarımla,
Fatih DOğAN